

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/144791,379-Akt-oskarzenia-przeciwko-Andrzejowi-G.html>
28.02.2026, 08:19

379. Akt oskarżenia przeciwko Andrzejowi G.

W dniu 20 kwietnia 2021 r. prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie skierował do Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej akt oskarżenia przeciwko byłemu prokuratorowi Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Krakowie - Andrzejowi G. Prokurator zarzucił oskarżonemu, że w marcu 1982 roku w Bielsku-Białej przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, iż wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu na okres trzech miesięcy zatrzymanej Ewy M., przypisując jej sporządzanie i przechowywanie pism łączących i wyszydzających ustrój oraz naczelne organy PRL, ponadto rozpowszechnianie owych pism poprzez udostępnianie ich do czytania innym osobom, podczas gdy wyżej wymieniona nie popełniła przestępstwa. Ewa M. była członkiem NSZZ Solidarność w Przedsiębiorstwie Doświadczalno-Produkcyjnym Dźwigów Samochodowych w Bielsku Białej i pełniła funkcję bibliotekarki tego związku. W swoim pokoju miała książki i czasopisma, które wypożyczała. Posiadała też w swoich zbiorach antykomunistyczne wiersze będące wyrazem sprzeciwu wobec wprowadzenia stanu wojennego.

Z ustaleń poczynionych w śledztwie wynikało, że pokrzywdzona Ewa M., po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego, przepisała ręcznie kilka wierszy publikowanych wówczas w opozycyjnych gazetkach, które następnie przekazywała do czytania innym osobom. Wiersze te prezentowały krytykę działań Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego i stanowiły sprzeciw, wyrażany w formie artystycznej, wobec bezprawnego wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, pozbawienia społeczeństwa podstawowych praw i wolności obywatelskich deklarowanych przez Konstytucję PRL i gwarantowanych przez prawo międzynarodowe, które to działania nie wyczerpały znamion przestępstwa, a sprowadzały się wyłącznie do wyrażania własnych przekonań i poglądów społeczno-politycznych, co należało do uprawnień każdego obywatela.

W dniu 10 marca 1982 r. funkcjonariusze MO przeprowadzili przeszukanie pomieszczeń biurowych zajmowanych przez Ewę M. i znaleźli napisane w większości na maszynie wspomniane wiersze. Na tej podstawie przedstawiono Ewie M. zarzuty, a podprokurator Andrzej G. wydał postanowienie o jej tymczasowym aresztowaniu, przedłużone następnie przez innego prokuratora, który później przygotował akt oskarżenia w tej sprawie i domagał się w postępowaniu sądowym skazania Ewy M. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności za wspomniane czyny. Ostatecznie Sąd uniewinnił Ewę M., która została zwolniona z więzienia w dniu 21 maja 1982 r. po ponad dwóch miesiącach uwięzienia.

Wprawdzie przepisy ówczesnie obowiązującego kodeksu karnego penalizowały publiczne lżenie, wyszydzanie lub poniżanie Narodu Polskiego, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jej ustroju lub naczelnych organów, jednak Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego nie należała do naczelnych organów państwa i nie mieściła się w zakresie ochrony przepisów tegoż

kodeksu karnego. Ustalenia śledztwa dały zatem podstawę do sformułowania aktu oskarżenia przeciwko Andrzejowi G.: działania podjęte wobec Ewy M. były bezprawne, gdyż pokrzywdzona nie popełniła przestępstwa, ponadto stanowiły represję za okazany sprzeciw wobec wprowadzenia w Polsce stanu wojennego i odebrania obywatelom podstawowych praw i wolności.

Czyny zarzucone oskarżonemu w akcie oskarżenia zostały opisane w art. 165 § 2 kk z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Wyrokiem z dnia 5 września 2023 r. Wojskowy Sąd Garnizonowy we Wrocławiu uniewinnił oskarżonego od zarzutu popełnienia czynu opisanego w akcie oskarżenia.

W dniu 26 października 2023 r. prokurator oddziałowej komisji skierował do Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu apelację od powyższego wyroku.

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2024 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu.